

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Avthentica, Et Institvtiones

Bartolus

Lugduni, 1567

Senatusconsulto Orficiano.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96136](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96136)

pater remanet agnatus filio emancipato mortuo. Et aliqui agnatus meos inozitur ipse mortuus non est nisi agnatus. Et ego cui?

si vincto vincem te, ergo vincam te, quoniam simul sunt avus, pater et mater.

Sed nos constitutione. quam

re. Facit in perator mentionem cuiusdam constitutionis. quoniam glo. Ubi dicit gl. q. mater l. non sit mater trium vel quatuor liberorum huius succedendi filio. vt. C. de iur. deli. l. ij.

- 1. Pater et mater simul admittuntur ad successionem filiorum et quando.
2. Patris et matris equale est officium.
3. Ubi dicitur que non petit tutorem filio suo impuberi si decedat in pupillari etate nisi ei non succedit. sed si decedat in pubertate et de ratioe.

Mobis visum est et

ut si vincto vincem te, ergo vincam te, quoniam simul sunt avus, pater et mater. Et sic iudices q. tenentur q. p. gl. i. ista materia nefecies i. q. debeat esse status in duob. iurare ea q. dicta sunt dubia iure. C. cauebat si filio i. potate constitutus habens multa q. ad p. p. i. etate si decederet p. retinebat usufructus. et p. pietas dividebatur inter succedentes. vt. C. eo. l. vlt. C. de legit. hered. l. d. emancipatus. hodie p. et m. veniit ex eq. similiter si sunt p. et m. et fratres vtrinque coniuncti veniunt simul. vt. in auth. de hered. que ab intesta. d. fe. s. si vero cu. ascendentibus. Intellego si sit filius emancipatus, p. et m. succedunt ex eq. si sit i. potestate. pater toto tpe vite sue habebit usufructus. et sola p. pietas diuidetur inter patrem et matrem et fratres vtrinque coniunctos et q. filio mortuo. et patri reseruetur usufructus. p. ab. vt. in auth. de hered. que ab intesta. d. fe. s. illud est dubium. Inca iura ista iure antiquo cauebat si filio emancipatus facit testum relicto patre et matre p. i. etate. solus pater huius contratab. Et rumpit p. ab. testam. filie. mater repellere vnde p. admittat. co. n. ratab. m. si esset sola. haberet q. rel. s. vbi simul cu. patre nullum habebat auxilium. Dices tu hoc esse co. ce. tu vel si filio habes castrale peculium p. i. etate. et m. s. vbi p. i. etate at quo admittat. l. q. ex equat. pater et mater. et auth. d. b. q. ab inte. d. fe. s. co. sequens. nostri in successioe ex test. no. repe. rio ista executionem. et vide q. quidam admittuntur simul ab i. testato vt. fratres co. sanguinei et vtrinque tantum vt. vno test. d. soli co. sanguinei habent querela. vt. C. de inoff. test. lege. fratres.

De Senatusconsulto Tertulliano. Rub.

1. Filia nupta alicui an remaneat in potestate patris.

Ex duodecim tabularum

ita strictiore. Secum Senatus. Ter. mater non succedebat filio nisi deficientibus omnibus agnatis. mater erat cognata filio: q. p. scipiam. et sic per sona feminini sex. attingebat filio: ergo cognata erat filio: deficientibus demum agnatis. vel excludis nisi admittatur. factum est Senatus. Tertullianum. quo consulum est mater: s. semiplex: q. soli consulitur per id senatus. con. matris habentibus tres filios vel quatuor si sit in potestate acquirunt ei in cuius potestate. Et ex hoc nota. q. filia familiae vna alicui est i. potestate patris: vnde l. s. sit coniugata et habitet eosdem a patre cu. marito suo. nihilominus remanet in patria potestate. hoc non est dicitur ruffici. s. i. hoc est verum vt. b. i. et C. d. d. i. s. Et i. v. q. q. certi sunt modi erunt. d. i. patria potate te. esse modus non est de illis. s. iste modus argueretur vt. tradit. s. de his qui fut. sui vel alieni iuris. l. pater furiosus. l. d. ab. do aliud est vnde ista filia coniugata ex quo manet i. patria potestate acquiri patre in b. d. i. d. i. t. vt. ff. de acq. i. her. l. q. i. alie. na. hodie pot. et patre. p. b. i. d. e. aduentitia acquirere. vt. C. de bonis que lib. l. vlt. vnde si consentiat ambo anobis acquiri usufructus libi. p. pietas si solus filius vel filia totum sibi acquiri. si solus pater. s. i. patri acquiritur totum.

1. Pater an preferat matri in successione filij vel filie. an autem excludat mater.

2. Regula si vincto vincem te, ergo vincam te, quomodo intelligatur quando habeat locum.

Preferuntur autem. ver. pater

vero vtriusque. Et ibi dicitur q. pater preponitur matri in successione filij vel filie. s. avus excluditur a matre. s. iste tractatus huius locum i. emancipato filio: q. filio i. potestate no. huius hereditate. s. a. lina sui qui est nepos ad auum et pater matre. Donec ois tres esse i. simul. auum patre. et matrem. tunc fallit regula que dicitur si vincto vincem te. ergo vincam te. Pater dicitur ego vincto matrem. et mater vincti auum debet et excludere pater. ergo ego vincto auum. sed non debet vincere. imo auus vincet patre. vt. ff. eo. ad Ter. l. l. equissimum. s. i. Si esset auus p. r. r. auus vinceret patre. Dicitur ergo auus matri. ego vincto patre. vt. l. i. l. l. a. ad Tertullianum. l. i. s. i. pater te vinceret vt. b. i. c. ergo ego vincere te matre. ecce compli. regule. da instatiam in eis de terminis: loquitur pater dicitur patri vincere te huius mater te vinceret. hoc est vt. r. i. i. mater et auus essent soli. sed no. si ois tres essent simul auus. pater. et mater. imo auus patre et matre. sic est vera regula. l. i. l. equissimum. vt. b. i. c. ergo ego vincere te. vnde iste falsum condiderit. vt. in l. i. l. equissimum. auus vincet patrem. dico q. non fallit regula in eo. casu. q. vincto vincem te. non vincit resilit vt. vincto vincem te. alias non vincit in casu alio vnde i. eo. casu non innocens fallax et regula in i. terminis predictis. S. i. l. i. l. a. regula. si vincto vincem te. vt. in auth. de equalit. co. s. huius consuetudo. creditor qui credit i. emptione rei. vincit credito habentes et p. i. s. am. co. uentione. Et mulier no. vincit eu. s. vincit eu. qui credit empti. rei. vt. C. qui po. in pig. ba. l. i. l. i. d. i. s. Ubi fallit ista regula in auus. q. mo. natu. effi. sui. s. d. i. s. e. Dico q. in casu nostro corrigitur: q. si sint ois simul. pater. et auus et mater. vt. in auus no. excludit patre imo excluditur et admittitur pater et mater. vt. i. auus. de hered. que ab intesta. d. fe. s. oia. C. in de dico correcte leg. illa. ff. ad Tert. l. equissimum que ponit illas

2. vbi ergo colliges tu executione patris et matris in successioe testis: q. auth. de here. que ab intesta. s. consequens. exequat eos ab intestato. vt. apparet ex rubrica. Tert. regula dicitur hoc vt. s. bea. exequit. q. egle est officium pris et mris. s. d. cura. furiosi. l. furiose matris. Et dicit q. simul admittant pater et m. in successioe ne ex test. dico q. pater admittitur per contratab. mater per q. rel. sic et alibi. ff. de contratab. lege. s. i. Dicitur ibi hoc i. ma. que.

3. non petit tutorem filio suo impuberi si decedat in pupillari etate. nisi ei non succedit vt. b. i. c. nisi esset minor tuc sibi no. impuberi. et vt. C. si adverte. deli. l. q. Sed si decedat in pubertate. l. s. ma. ei no. petit tutorem. tunc bene succedit ei. vt. C. ad Tertullia. l. i. ma. tres. Que est causa? Dico q. si non petit m. tutorem filio impuberi. delinquit: cu. decedit pupillus i. pupillari etate. no. pot. face. re testum. non pot. matrem p. i. etate i. d. e. lex cam p. i. etate: sed cum est frater in pubes pot. testari et huius discretionis. lex relinquit filio p. i. etate. alias p. i. etate matris vnde exheredita si vult.

ADDITIO

1. Non petit tutorem filio. Adde q. mater q. no. petit tutorem dari filio i. ipsa vel alij gesserint: no. legitime no. ex causa. Bar. in. l. siue ingena. s. q. si pater. ff. ad Tertul. Nec et excusatur mater si pupillus decessit intra quinquaginta dies. et intra dictum tempus no. petit tutorem vt. per eundem in. d. l. siue ingena. s. co. s. i. m. ff. eodem.

De senatusconsulto Orphiciano. Rub.

Et contrarium autem et

Senatusconsulto orphiciano factum fuit de filijs tantum addit imperator hic de nepotibus. gl. s. i. d. e. intelligo de nepotibus: non adducit iura. s. i. d. e. hodie sublata sit differentia agnationis et cognationis.

tionis et in descendentes agnatis, s. per lineam masculinam ad matrem descendentes in infinitum, ergo cognatio descendens per lineam femininam admittitur descendentes, in infinitum, ut in auct. de heredi. que ab intesta. de se. s. nulla.

- 1. **Emancipatus si emancipetur an desinat esse agnatus.** Et nūq. patronus si emancipet desinat esse patronus.
- 2. **Hereditates que solam tolluntur minima capitū diminutione an sint ille solū que ex lege duodecim tabularum deferuntur, an etiam que deferuntur iure p. etorio.**
- 3. **Delegatus nō pot. esse qui non est canonicus veli alia dignitate.** Et li. c. de testa. delinat esse canonicus an delinat esse iudex.
- 4. **Tutela deferitur agnatis sub nomine agnatorum, et si delinat esse agnati tam suscepti tutela desinunt esse tutores.**

Sciendum autem est et c. [†] **ubi dicitur quod**

ex senatusconsulto Tertuliano et Optato deferuntur, capitū diminutione minima non tolluntur, sed hereditates que offeruntur per legem XII. tabularum deferuntur hereditates agnatis: quia agnati sub nomine agnatorum sunt, per senatusconsultum Optati et Tertuliano deferuntur hereditates sub nomine naturalium, nisi filius agnatio tollitur minima capitū diminutione: si naturalis cognatio non dicitur in eorum intellectu. l. si de cap. di. l. tutela. ad vtraque assignatorum sunt. Patrono deferuntur hereditates ex l. XII. ab. v. si de success. libe. circa princip. si emancipetur ne ad successionem liberti. gl. et q. emancipati sunt igno. a. l. XII. tab. p. ea deferuntur hereditas liberti patrono. dico quod si emancipet succedit liberti, et teneo idem legis non glossa. Agnatus si emancipetur, delinat esse agnatus: si patronus si emancipet non delinat esse patronus, unde facit gl. hoc ar. emancipat. et in cog. gunt. de iure cituli, et simul decepto licet hic. Tu cognoscis. c. or. r. ubi. or. nullus est demens ergo et c. unde verū ē. patronus in qua emancipatus est incognitus de iure cituli vel. a. l. XII. tab. s. non in qua patronus, sub istis nominibus sunt patronus est quis natus iure cituli: unde in arg. gl. est fallentia accidentis. In alio casu ubi dicitur de cluera quod ille hereditates solū capi. dimi. tollit que ex l. XII. tab. deferuntur. Contra, imo hereditates que deferuntur iure p. etorio tolluntur ca. dimi. minima, vt. ff. unde libe. l. vlti. glo. r. c. p. dicitur restringendo literā vt. lib. solū excludat tantum illas que deferuntur per senatusconsultum, non illas que deferuntur per ius p. etorio amittit ca. di. minima. s. hereditates: quia hereditates elate p. etorio mi. ca. di. amittitur. Pone clara ē bonorum possessio unde liberti, sicut in potestate constituto, factus est sui iuris, amittit. ne successione sic delata p. unde liberti. dico quod non, unde est ca. di. minima per q. illa que est in potestate aliena efficiat sui iuris, tunc non amittitur illa hereditas que deferuntur per senatusconsultum, vel per ius p. etorio s. p. ca. dimi. minima: illa per quā quis sit in potestate aliena amittitur illa que deferuntur liberti. Et succedat p. unde agnati, vt. s. t. q. ad monedi. Id dicitur in matre mater h. h. m. dicit se ille filius in arrogatione, alij nō succedunt, mater nec ex capite cognatorum p. iura ista, unde p. talē capi. di. minima per quā q. transitu potestate aliena amittitur illa que deferuntur per senatusconsultum et p. etorio. c. unde liberti. p. id qd. valēt ista iura: nō pot. esse iudex delegatus qui nō est canonicus, vel in alia dignitate. Pone in petraui iudicē qui erat canonicus lit. c. test. factus est privatus et reingratū, nunquid remanebit iudex. Et quod nō: quia res de iudic. ad eū casū a quo incipere non possit, in istis autē s. de tutelis. q. hereditates per additionē consummuntur sed tutelam consummuntur per gestionem, et expectatur cursus gestiois sicut in iudicio cursus iudicij, unde arguitur sic p. simile in tutela.

- 4. **Tutela deferitur agnatis sub nomine agnatorum, ideo si desinat esse agnati si tutela s. h. suscepta dicitur esse tutores: ergo cū d. canonicus deferatur iurisdictioni sub nomine canonici, s. nō erat capax iurisdictionis in qua tū privatur s. sit lis inchoata corā eo, si tamen amittit istud nomen sub quo erat capax iurisdictionis, s. q. delinquit ege canonicus, delinat esse iudex, vt. ff. de q. ca. dimi. l. tutela.**
- 5. **Spuri sine vulgo questis, et naturales tantum qui dicuntur et succedunt matri.**
- 6. **Maris certior est seditio quā patris.**

Novissime ubi dicitur quod vulgo questis succedat matri, phiciani. l. si q. s. ibi habebat legitimus, alia filij naturales et matri illi succederent. auct. qui mo. na. effi. sui. s. si. † Unde no. q. quidam sunt nati de coitu qui pot. accusari, vt. de stup. vel adulterio. Et tales nō succedunt nec patri nec matri nec a patre nec a matre, vt. in auct. l. qui. mo. na. est. sui. Et quidā sunt nati in coitu qui nō pot. accusari, vt. in naturali: de hoc nō est dubiū quod illi succedat. Item in concubinato s. illi succedunt matri. Item patri in duabus vncijs si non extant legitimi, vt. in auct. qui. mo. na. effi. sui. s. discretis. Quidā nati sunt in coitu min. legitimo, nō em pot. accusari, vt. ex meretrice publica, alias que admittit in cau-

ponsa. Item coitus min. legitimus est, nec tū pot. accusari quod vultas iuris talis nō p. mittit legū laqueis innodari, unde accusari nō possunt. † Unde dicit, vulgo que h. et c. succedit matri patri: q. incertus est vt. h. Et si queritis, quoniam aliqua publica meretrice: de hoc, ff. de ritu nup. l. palā. ille q. est natus ex coitu qui pot. nō erit meretrice: quod natus est, et nūc est publica meretrice, que de eius succedere: unde nō solū animus ex publico meretrice, vltique meretrice s. hoc dicitur, sed animus ex primo publice facti, frequētia facit eā meretrice publicā, et primo publice facti, non credo q. sit publica. Sic dicitur, de iure natu. s. ex nō scripto, plures actus qui precesserunt faciunt ipsam futurā publicā meretrice: nō fuisse. ar. l. C. de legi. cont. l. lego.

De successione cognatorum.

Rub.

Est suos heredes et c.

Dicitur quod primo admittitur sui heredes, illi quos inter suos heredes vocant constituitur p. etorio, vt. filius naturalis: datus erit vel natus. Item nepotes ex filia, et prone potes ex nepotibus ex filio vel filia. nā isti p. constitutiones vocantur inter suos, vt. s. de hered. que ab intesta. s. nec inter. r. s. dicit. Item filius emancipatus similis sui cui per procuratorum: vt. s. c. alleg. de hered. que ab intesta. de se. s. emancipati. Post istos admittuntur agnati, et admittuntur cognati, agnati capite minuti ex ista tertio capite, vel admittuntur per unde cognati. Sicut in fratribus capite minuti, vel in bene admittuntur cū fratribus qui vixerat in potestate ad institutionem fratris legitimi: et vixerat in potestate vltique ad tps. mortis, vt. hic. r. C. de legi. tu. l. legitimi. Similiter pat. si emancipat filium delinat esse agnatus et, tū succedit in ea tanquam legitimus vt. s. de le. agna. sic. s. fin.

ADDITIONE.

Cilino naturalis. Adde q. bastardus et naturalis idē imponant Alex. in cōsi. s. incip. vltio codicillis. s. primo volu. Dece pot. sunt bastardi legitimi existentibus legitimis s. m. cū d. Alex. cōsi. c. lxxvii. s. incipien. perfectis verbis in prima col. vlti. r. q. ibi no. Limit. in istud, nisi legitimi consentiant cum agnatorum eoz. p. iudicio in Bal. in auct. preterea per illū tex. C. de natur. lib.

Vulgo questis et c. [†] **quod dicitur quod**

me sciendū, et c. [†] **ubi dicitur quod**

2. **Sucessio est potius amplianda, quam restringenda.**

1. **Sobrii proprie dicuntur nati ex duobus sobriis vel duobus fratribus nati ex istis dicuntur proprie sobrii.**

Hoc loco ubi dicitur quod agnati succedunt vltis ad gradum, sed cū hodie sublata est differentia agnatorum, vt. in auct. de hered. que ab intesta. s. in illa, concluditur quod cognati succedat vltis ad decimum sicut agnati. Discentinus tū cōcludat aliter, unde concludat sic sublata est differentia agnatorum et cognatorum per illam auctent. sed cognati succedunt vltique ad septimū, vt. hoc ergo cognati vltis ad decimum, verū est et q. successio amplianda est potius quam restringenda vt. argu. r. de bono. possel. s. ad huc p. modo arguenda est pla. argu. C. de pac. cōuen. s. si q. rub. de l. legem. Sed tū dico modum aliam cōcludendi inueni. unde auct. de hered. que ab intesta. s. nullā. facta est ad ampliandam iuris cognatorum nō ad restrictionē iuris agnatorum, unde dicitur te succedunt agnati et etiā cognati vltis ad decimū gradū, nā voluerunt dicere quod infinitū debent succedere agnati: cognati, q. hoc dicitur, s. ipsi nō habēt legem p. se, nec oēm. Item dicitur cognati succedunt vltis ad septimū gradū. Item vltis ad septimū si sunt nati ex sobriis et sobrii dicuntur nati a duobus fratribus vel ex duobus sororibus, et sunt sibi inuicem in sexto sobrii sobrii b. r. et ideo filius sobrii mei est mihi in septimo, et dicit in p. proprie sobrius. † Unde, vt. dicitur, nati ex duobus sobriis vel ex duobus fratribus dicuntur proprie sobrii: sibi sibi i octavo gradū nati ex istis dicuntur proprie sobrii. Sed queritur quis nati ex sobriis et sobrii meo succedunt sicut in septimo, alij vltis ad sextū, nō esse reperire septimū gradū i alijs sicut istis. Dicitur quod in gradibus descendenti inuenies ascendentes et descendentes in recta linea ascendenti et descendenti, vt. in meo quā inuenit r. cōiunctus vltis ad septimū gradū. Et tamen meo est i sexto gradu ascendendo. Item p. nepos i descendendo est mihi i sexto vbi reperies tu q. ego r. filij tuus nepotus mei q. mihi simul, vt. ego r. p. tritavi mei hoc ē impossibile i linea trāsuca sicut